

BESZTERCZEBÁNYAI HÉTFŐI ÚJSÁG

ELOFIZETESI ÁR:

Egész évre helyben 2.20 kor., vidéken 3.20 kor.
Egyes példány ára 4 fill.

Megjelenik minden hétfőn.

Felelős szerkesztő:

HAVELKA JÓZSEF

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BESZTERCZEBÁNYA, IV. BELA KIRÁLY TÉR. Telefon 108.

Hirdetések díjszabás szerint.

A táplálkozásról.

Az élet állandó folyamata a termelésnek és fogyasztásnak, erőnk és egészségünk az emésztés gyorsaságától függnek, testi és szellemi munka bizonyos mértékig életszükséglet. Betegségek, járványok, pestis és nyavalyák a tulságos foku táplálkozás következményei; a bünösség helytelen, izgató táplálkozás eredménye; míg a nyomornak megfelelő táplálékhiány az oka. Az egészséget és az ezzel járó szint csak a mértékletességgel tarthatjuk fenn, a gyors fonnyadást és a korai öregeséget narkotikus és bódító italok élvezete idézi elő.

A husnak van a legnagyobb tápláló ereje, különösen pedig a vadhusnak, amely nem annyira zsiranyagot, hanem inkább só és izomállományt tartalmaz; a legkevesebb tápláló anyagot a még ki nem fejlődött borjú-, bárány- és marhahus tartalmazza.

Némely husfajtának bizonyos mesterséges eljárás által megadható a vad-iz. E célból megszurják a húst egy spēkelőtüvel, jó időre ecetbe teszik és friss levegőre akasztják, amíg meg nem kapta a vadhusnak az ízét. Így tehető az ürüshus az őzhushoz hasonlóvá, így foszthatók meg a friss disznócombok a tulságos zsirtól és így nyerik a vaddisznóhus ízét.

Hogy a husban lévő febrinanyagot a gyomorsav lehető könnyen megemészthesse és hogy a husban lévő összes tápanyagok a testhez könnyen hozzáférjenek, erre a szakácsok művészete különböző utat-módot fedezett fel, amelyek mindegyike a hőfokok

külömbözése szerint vezet célhoz. Mérsékelt és lassan fokozódó hőfok mellett, a husnak vízzel való főzése mellett az izomzatok egy lassu megkeményedése áll elő, az oldható anyagok pedig lassan főni kezdenek; az ember puha húst és emellett erőteljes lét nyer, amely a gyomorsav által könnyen oldható, tehát könnyen is emészthető. Ha sütjük a húst zárt edényben, a maga levében, Bouillon, bor, sör és más eféle segélyével, az ugynevezett „gőzben sütés“ módszere szerint készítjük el, még pedig inkább magasabb, mint alacsonyabb hőfok mellett, akkor puha húst nyerünk sült ízzel, rövid és erős lében, amely egyszersmind az emésztésre is előnyös.

Gyors és nagy hőfok (180 fok) csak forró zsirban érhető el. E magas hőfok mellett a zsir az izomrostokat nagyfoku megalvás állapotába hozza, a külső husfelületet azonban azonnal megkeményíti, a víz azonnal kiválik és elpárolog, a líkacsok összehuzódnak és magukban tartják az oldható anyagokat, amelyek közül sok elillan, miközben szét bomlik. Így elkészítve kevésbé előnyös a hus az emésztésre nézve, minthogy így kevesebbet képes belőle a gyomorsav oldani.

Hogy az izomrostok lazábbá tétessenek, hogy így a hus tápláló ereje közvetlenebbé lehessen: több napra száraz, hideg, tiszta levegőre akasztják; a porhanyóssá tétel módjának hamis felfogása azonban az, hogy tulságos mértékben (haut gout) visszük azt keresztül; a „nem tulsok“ és „nem tulkevés“ művészetét kell csak megtanulnunk. Ha bűzös gázok

érezhetők a husban, bizonyos, hogy a rothadás a husban folyamatban van. A rothadás fojtó levegőt és egyéb melléktermékeket idéz elő, amelyek az egészségre fölötte ártalmasak. Semmiféle husnemnek nem szabad, akár a főzés, akár a sütés folyamata előtt rossz szagunak, mitöbb rossz ízűnek lennie.

A rothadás folyamatát oly hőmérséklettel lehet visszatartani, amely vágy a víz forrponthoz, vagy pedig a fagyponthoz áll közel; savak és egyéb vegyi anyagok is késleltetik a rothadást, amint azt a füstölthuson és a bebalzsamozott mumiákon láthatjuk. Ha chlort vagy meszet alkalmazunk, akkor megszűnik ugyan a kellemetlen szag, a rothadás azonban zavartalanul folytatódik.

Igen fontos és vérképző anyagok a főzelékek. A kultura el is készítette ezeket a konyha céljaira. Minden háztartás napi étrendjébe nagy adagokban felvehető a főzelék, különösen a burgonya ajánlható az erőteljes hushoz köríték gyanánt.

Valamely polgári konyha legtáplálóbb ételéhez tartozik a jól elkészített kása, a melyben a liszté vált magvak és gyökerek fehérnye anyagainak tökéletesen fel kell oldódnia, még pedig egy natronnal készített oldat hozzáfőzése következtében; ügyelni kell arra is, hogy a szükséges zsiranyag a többi anyaggal lehetőleg belső összeköttetésben legyen és tulságos mennyiségben ne alkalmaztassék.

Az emberi velő és izomzat, amelyek minden szellemi és testi erő hordozói, az emberi szervezet legviz-

Saját érdekében ajánlatos, ha szükségletét az előnyösen ismert

PAPP GYULA cégnél szerzi be, mert ott vásárolhat bámulatos olcsó áron:

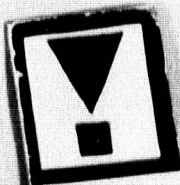
férfi-, női- és gyermek cipőket, ingek, gallérok, nyakkendőök, divatos kemény- és puha kalapokat.

Dús választék női retikulókben! Óriási választék tavaszi újdonságokban!

Olcsó árak!

Saját cipőjavító műhely és külön mérték osztály.

Olcsó árak!

dusabb szövetjei, így hát a víz testünk felépítésében és életben tartásában a legnagyobb szerepet játsza. Ha kevés vizanyagot veszünk táplálékul, a bennünk lévő nedvek sűrűekké lesznek és felszivódnak; dolgos embernek több nedves anyagra van szüksége, mint a kövérnek és lustának.

A nemzetközi ital azonban, a kávé, tulságosan erős ital, mindenestre erősebb, semmint rendesen hiszik; hatalmasan izgatja az agyvelőnek erejét. Nagyon kívánatos lenne, ha a kávé legalább is a fiatalság körében a gyomorerősítő rozsliszttel vagy csokoládéval pótolható.

Különösen gyermekeknek tétessék lehetetlenné az oly tésták vagy eledelek élvezete, melyek tej, tojás, cukor, vaj, mandula és fűszerek keveréséből állanak, mert az ily keverékekből oly hatásu zagyalékok állnak elő, melyek az izletességet ugyan emelik, de az emésztést akadályozzák.

Az államsegélyről.

Ily címen a „Felső Nógrád“ című losonczyi ujság egyik utóbbi száma cikket közöl abból az alkalomból, hogy a kormány a városoknak szánt segélyből az 1912. évre négy millió koronát utalványozott ki, amiből Losoncz városa 18,500 koronát kapott. A segélyösszeget kevesli a cikk írója s kesergésében azzal érvel, hogy pl. Beszterczébánya városa, amely kevésbé van rászorulva, jóval többet kapott. A cikknek erre vonatkozó része így szól:

„Az államsegély kiosztásának alapeszméje az, hogy azzal a kormány rekompenzálja a városokat azon munkákért, melyeket a város tulajdonképpen az állam részére végez. A kiosztásnál vezérelvül az előző, e tárgyban kiadott miniszteri rendeletek azt állították fel, hogy mennyi a tisztviselők fizetése, mennyi a pótdadó, mit áldoz a város kulturális és közegészségügyi intézményekre. Bizonyos, hogy ezen alapelveket figyelembe véve, Losoncnak legalább még egyszer akkora államsegélyt kellett volna kapnia, mint a mennyit kapott. A tisztviselők fizetése az államsegély nélkül nem elég, pótdadónk roppant magas, közegészségügyi intézményünk nem sokat ér, kulturális áldozatokra meg alig jut valami, a város közjövédelméi nem szaporíthatók. Egyszóval mind azon kellékekkel — sajnos — rendelkezünk, melyek indokoltá tennék a magasabb államsegélyt s mégis lemaradtunk, úgy látszik, mert nem voltunk elég szemfülesek.

Lám, a szomszédságunkban levő Beszterczébánya már sokkal szerencsésebb nálunknál — 32,000 koronát kapott. Jóllehet majdnem minden kelléke hiányzik az államsegély elnyeréséhez, vagy legalább is ahhoz, hogy többet kapjon, mint mi. Sőt, ha figyelembe vesszük az ottani körülményeket, határozatlan azt a következtetést kell levonnunk, hogy sokkal kisebb államsegély járna nekik, mint nekünk.

A tisztviselők fizetése Beszterczebányán már régebben rendezve van, úgy hogy a város az államsegélyből egy fillért sem fordított a tisztviselők fizetésrendezésére. Igaz, hogy ott kultisztviselői fizetést nem ismernek. A város pótdadója 47 százalék, melynél magasabb már nem igen lesz belátható időn belül. S pedig nem csak azért, mert most 32000 korona államsegélyt kapott, hanem azért is, mert ott már meg van minden egészségügyi s kulturális intézmény, melyre egy jól berendezett s vezetett városnak szüksége van. A város csatornázva, aszfaltozva van; van kitünő vízvezeték, van nagy fürdője, gyönyörű parkja, a város tisztasága mintaszerű, van fiu s leány középiskolája (3 fiu s egy leány), vannak muzeumai, könyvtárai, óriási megyei kórháza. Szóval minden kellékei megvannak, melyek az államsegély összege megállapításánál fontos szerepet játszanak arra, hogy a segély kisebb legyen. Sőt figyelembe veendő körülmény az is, hogy Beszterczébánya város igen tekintélyes jövedelmekkel is rendelkezik. Így az erdőgazdaságból 150000 korona jövedelme van. Persze ott nem kótyavetyélték el évekket ezelőtt erdejüket, hanem helyes gazdálkodással évről-évre emelik erdőgazdasági jövedelmüket.

A vízvezetékéből évi 12000 korona jövedelmük van. Haj! ha egyszer Losonczon is lesz 100 év múlva vízvezeték mennyit fognak arra évenként ráfizetni. Pedig talán sehol az országban olyan olcsó víz nincsen, mint Beszterczebányán. A villamos világításból évenként 20—24000 korona jövedelmük van. A világítás pedig hasonlíthatatlanul jobb, mint Losonczon és sokkal olcsóbb. Hektóvattonként 6 fillér, nagy fogyasztóknak 2 és fél 3 f. Szóval a város oly jövedelmekkel rendelkezik, melyek nem teszik indokoltá a magas államsegélyt s mégis majdnem kétszer akkora, mint Losoncznak, holott a lakosság száma is 4000 lélekkel kevesebb.

E kis futólagos összehasonlításból láthatjuk, hogy mily szép eredményeket lehet elérni céltudatos, jó hosszú időre megtervezett városi politikával. A mi politikánk esetleges, kapkodó s ennek eredménye a fél siker, a magas pótdadó és a kevés államsegély.

Örömmel vesszünk tudomást arról, hogy a mi városi politikánk másutt is tetszésre talál, sőt hogy azt példaképpül állítják oda. Nem hangsúlyozzuk azt, hogy ez kinek az érdeme, hiszen azt úgyis jól tudja e város minden polgára. Csak a cikkirő egy nagy tévedését akarjuk kiigazítani. Beszterczébánya városának kormánysegélye — sajnos — nem 32,000 hanem 22,000 korona, amelyből a tisztviselők fizetésének és lakbérének pótlására közel hat-ezer koronát fordít. A város fejlettsége, egészségügyi és kulturális intézményekkel való ellátottsága mellett nagyon is rászorul a kormány hathatós támogatására, mert még sok az olyan létesítendő intézmény, amelyek hiányát most nagyon is érzi, s amelyhez ez idő szerint anyagi ereje nincsen. Ne irigyelje tehát tőle a „nagy“ államsegélyt!

HIREK.

A honvédség köréből. Ő Felsége Weeber Alfréd honvéd ezredesnek, a 16. sz. ezred parancsnokának a kassai III. honvédkerületnél rendszeresített tábormoki helyre való beosztását rendelte el, míg Hill Ferenc ezredest, a helybeli gyalogezred ezredesévé nevezte ki.

Jubiláló polgármester. Pénteken nagy ünnepség színhelye volt Losoncz r. t. város. Az impozáns ünnepséget a város közönsége és tisztviselői kara rendezte Wágner Sándor kir. tanácsos, polgármester tiszteletére aki most töltötte be szolgálatának 30-ik évét. A jubileumi ünnepség díszközgyűléssel vette kezdetét, amelyen nemcsak a képviselő testület, de a város közönsége is nagy számban jelent meg. A díszközgyűlésen Nagy Mihály, Nógrád-vármegye alispánja elnökölt, aki hatalmas beszéd keretében ismertette a jubiláns közéleti tevékenységét s méltatta érdemeit. A közgyűlés jegyzőkönyvileg örököltette meg a polgármester érdemeit s nevére 3000 koronás alapítványt tett. A közgyűlést a Vigadó termében díszlakoma követte, amelynek során több pohárköszöntőben éltették a tisztelettel és szeretettel körülövezett jubiláló polgármestert.

Fényes esküvő. Felsőmicsinyei Herritz Gyula dr., földbirtokos, városi képviselő-testületi és megyei törvényhatósági bizottsági tag stb. szombaton üelöltött tartotta esküvőjét Dr. Tilles Béla káptalani ügyész, városi képviselő-testületi és megyei törvényhatósági bizottsági tag stb. leányával: Augustával. Az esküvőn tanukul szerepeltek: Báró Kürthy Lajos cs. és kir. kamarás, főispán és Finka Sándor garamszentkereszti főszolgabíró. Az egyházi esketést Dr. Radnai Farkas püspök, a polgárit Csesznák Gyula kir. tanácsos polgármester végezte. Az új pár szombaton délután nászutra ment.

A főgimnázium építése. Pénteken járt le az új főgimnázium és internátus építési és egyéb munkálataira vonatkozó pályázat határideje. A beérkezett ajánlatokat szombaton bontották fel Budapesten a közoktatásügyi miniszterium műszaki ügyosztályában. A legelőnyösebb ajánlat Peierberger Alajos helybeli építészé volt, akit meg is bíztak a munkálat keresztülvitelével.

Házasság. Kaliszky Gusztáv kövizi (kisgarami) m. kir. erdőaltiszt f. évi május hó 4-én tartja esküvőjét Micsovszky Karolinával Zólyomlipcsén az ev. templomban.

Magyar név. Schwarz Károly kereskedelmi és iparkamarai tisztviselő és Kamill, Darina, Blanka és Dezső nevű gyermekei belügyminiszteri engedéllyel Sipos-ra változtatták családi nevüket.

Elhalasztott közgyűlés. A helybeli Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete múlt vasárnapon tervezett közgyűlését, a megjelentek csekély száma miatt elhalasztotta s folyó hó 28-án d. e. 11 órakor tartja meg az erdőigazgatóságnál, melyen tekintet nélkül a megjelentek számára határozni fognak.

A zólyomlipcsei „Társaskör“ 200 drb. 20 koronás kamatozó részjegyet bocsátott ki mely összegben teljesen új kuglizót fog készíttetni a mai igényeknek teljesen megfelelőt, és a kugli-pálya mellett pedig egy fedett helyiséget készíttet, amely alkalmas lesz nyári táncmultságok tartására.

Bérmálás. Dr. Radnai Farkas megyés püspökünk ez ideig bérmautját pünkösdi vasárnapján (május 26.) Beszterczebányán fogja megkezdeni s a beszterczebányai esperességi kerület községeiben a következőleg folytatni: május 27-én: Radványban, 30-án: Tajón, június 1-én: Dóvalon, 2-án: Martalján, 3-án: Úrvölgyön, 4-én: Óhegyen. A főpásztort mindenütt nagy ünnepélyvel készülnek fogadni.

Football verseny. A helybeli Sport Club football csapata tegnap délután mérkőzött a Korcsolyatérén a stubnyafürdői m. kir. állami tanítóképző intézet növendékeivel. A stubnyai csapat vasárnap délelőtt érkezett Párty Endre idazgató és három tanár vezetésével. A verseny kedvező időjárás mellett és nagyszámú érdeklődő közönség jelenlétében folyt le. Résztvettek benne: a stubnyaiak részéről: Leitmann, Szammelcsik, Terencsik, Lieszkovszky, Dvorszky, Ruttkay, Reisinger, Klepeisz, Bartal, Wunder és Tenczer; a beszterczebányaiak részéről: Filla, Szenes, Klein, Brecska, Svonyavecz, Löwinger, Sebők, Lintner, Baneth, Renner és Bienenstock. A játék mindvégig szép volt s érdekes helyzetekkel fejlődött. A stubnyai csapat erősebbnek bizonyult s így az eredmény: 3:0-is az ő javára esett.

Halálozások. Klimó Etelka IV. oszt. polgári leányiskolai tanuló folyó hó 15-én reggel 8 órakor hosszú és nehéz szenvedés után 14 éves korában elhunyt. Temetése 17-én ment végbe nagy részvét mellett. A garamkirályfalvai evang. temetőben helyezték el örök pihenőre.

Mészáros Lajosné szül. Czékli Matild életének 44. házasságának 25-ik évében f. hó 14-én elhalt Zólyomban. Temetése f. hó 16-án délután ment végbe nagy részvét mellett.

Dr. Bothár Sándor kir. ügyész és neje szül. Dohnányi Margitot nagy csapás érte: gyermekük Imiké folyó hó 16-án harmadik életévében, hosszú, kínos szenvedés után elhunyt Kassán.

Breznóbányán hétfőn április 15-én hosszas szenvedés után elhunyt özv. Zachar Mátyásné, született Csapkay Mária, Breznóbánya sz. kir. város egykori tisztii ügyészének özvegye, életének 89-ik évében. Temetése szerdán volt általános részvét mellett. Az elhunytban Zachar Emil kir. kuriai tanácselnök édes anyját, Zachar István helybeli királyi ügyész nagyanyját gyászolja.

Árvák kihelyezése. A zólyomlipcsei Gizella munkás árvaházból a folyó tanév végével 14 növendéket fognak kihelyezni. Az ezek következtében megüresedő helyek betöltése céljából a felügyelő-bizottság elrendelte a pályázat kiírdetését.

Közgyűlés. A „Beszterczebánya és Vidéke Keresztény Fogasztási és Értékesítő Szövetkezet” folyó évi április hó 28-án, délután 3 órakor, a kath. legényegyesület nagytermében III. évi rendes közgyűlését tartja. A közgyűlés tárgyai: 1. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság jelentése. 2. A mérleg és a veszteség-nyereségszámla ismertetése. 3. A felmentvény megadása az igazg. és felügyelőbizottságnak. 4. A tiszta nyereség hováfordítása iránti határozat. 5. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlés előtt 8 nappal az igazgatósághoz írásban benyújtandók.

Leeset a padlásról. Özv. Sztruhárszky Istvánné született Kauka Zsuzsanna dobronyai lakosnő f. hó 16-án a padlásra ment fel de a létra elcsuszott s ő oly szerencsétlenül zuhant le a földre, hogy a szenvedett nagy belső sérülések következtében másnap meghalt.

A Hermándi vasút ügye. A hermaneci papgyár által tervezett vasutvonal

megépítésének ügyében értekezlet volt kedden délelőtt Csesznák Gyula polgármester elnökletével a városházán. Az értekezleten részt vettek a város részéről: Csesznák Gyula, ifj. Gally Samu, Bartos Imre, dr. Dienes Emil, dr. Holesch István, Hügyecz Cyörgy, dr. Petrogalli Oszkár, ifj. Rosenauer Lajos, Török Lajos, mint olyanok, akik már előzőleg a stubnyai vasút kérdésével is behatóan foglalkoztak. A vasutépítők részéről jelen voltak: a Mandel és Quittner cég két főnöke és Mandel Gyula főmérnök. A város részéről az az óhaj nyert kifejezést, hogy az új vasút ne Radványból, hanem a nagy állomásról ágazódjék el. Ezt erősítette a jelen voltak mindegyike a felszólalásában. A cég nevében Mandel rámutatott arra, hogy a Jeszenszky dombon át vezetendő vasút a radványi megoldásánál 3-7 kilométerrel hosszabb, építése költségesebb és a gyárat évente kb. 18.000 K több fuvardíj terhelné. Ezért ez a megoldás csak akkor vihető keresztül, ha a város a többépités költségét viselné s garantálná a gyárnak az évi fuvardíj többletet. A város részéről megjelentek egyértelműleg ezt a kívánságot elfogadhatatlannak jelentették ki. A polgármester mint maximumot az évi 5000 K hozzájárulást tartja lehetségesnek. A fuvardíj kérdés megoldása más uton is lehetséges. Erre Mandel még azt kérte, hogy a város határában fekvő telkek kisajátításánál a költség 50% a város viselje és támogassa a gyárat a fuvardíj kérdés miniszteriumi megoldásánál. A vasutépítők részletes költségszámítását hajlandók előterjeszteni a különböző megoldások tekintetében, hogy igazolják, mennyire drágább a főállomási kiindulás. A megjelentek helyeslik, hogy a száritás megtörténjék, hogy annak alapján a képviselőtestület határozhasson a hozzájárulás tekintetében.

Napfogyatkozás. A szerdai (ápr. 17.) napfogyatkozás nálunk is jól volt látható. Az idő derűs, szép volt, s így a nap elsőtizedét kezdettől fogva végig lehetett észlelni. A fogyatkozás 12 óra 15 perckor kezdődött a napnak jobboldali felső részén s fokozatosan fejlődött annyira, hogy a nappól később már csak kis sarló alakú szegély maradt, amikor is újra növekedni kezdett, mint a hold míg kevéssel 3 óra előtt visszanyerte a teljes alakját és fényét.

T Á R C A.

A fekete kéz.

Írta: Alfréd Manns.

New-Orleansban a „fekete kéz” nevű maffia, az utóbbi időben sok különös és vakmerő tettet hajtott végre. Az olasz kolonia a hőstettek hírére nagy tisztelettel, de minden nemzeti lelkesülés nélkül fogadta, mert egy cseppet sem volt büszke a földieit által elkövetett gaztettekre.

Felipe Sottinónak egy kis könyv- és régiség-kereskedése volt a 286-ik utcában, mely nem valami fényesen jövedelmezett. Ennek leginkább Felipe maga volt az oka, aki könnyelmű ember léte, gyakran látogatta földieit csapszékeit, ahol nem mindig látták szívesen. Felipe alapján jó ember volt, de ha egy pohárral többet ivott, mint a mennyit természete megbírt, szenvedélye hirtelen elragadta és ilyenkor mindég összeverekedett, ami sok dicsőséget, de sok gyűlöletet is jutott számára.

Egy napon Felipe, az apósa Tonio Leone, a gazdag gabonakereskedő előtt állott, aki a 287-ik utcában lakott.

— Elég volt már Felipe! — így szólt bosszusan az öreg úr — nem adok többet egy rézpénzt sem, amíg észre nem térsz és életmódodat meg nem változtatod! Mit

műveltél megint tegnap Lucionál? Félholtra verted Pietro Negrot! Ember hát sohase gondolsz a családodra? Nem tudod, hogy Pietro a fekete kéz egyik fővezére? Az öreg ur aggódva tekintett maga körül, vajjon nem hallotta-e meg valaki szavait.

— Ej mit! — vetette oda Felipe könnyelműen. — A banditák csak a gazdag emberekre vetik magukat és sokkal okosabban, semhogy sértett büszkeségüket megboszulva, életüket kockáztassák, anélkül, hogy az jövedelmet is hajtana nekik. Persze hogy a családomra gondoltam és különösen magára apámuram, akiről az a gazember gyalázólag nyilatkozott.

A célzás nem sikerült, mert Tonio összehuzta szemöldökét és higgadtan mondta:

— Sokkal jobban szeretném, kedves vőm, ha kerülnéd azokat a korcsmákat, ahol az én gyalázatomat hirdetik! Különben megmondtam: addig neszámíts támogatásomra, amíg a kocsmázást abba nem hagyod . . . addig semmiesetre se!

Felipe lehorgasztott fővel hazaballagott. Józan állapotban derék ember volt, beismerte hibáit, éppen ezért most nem táplált haragot apósa ellen, mert belátta hogy igaza van. Utközben sok mindenfélén elgondolkozott . . . Eszébe jutott Pietro Negro . . . és a fekete kéz is . . . Nem félt ugyan, mert bátor és vakmerő volt, de meglátszott rajta, hogy valami nagyot és különöset gondolt ki.

Tonio Leone aggályai elég alaposak voltak, mert két nappal a történet után, a „New-Orleans Morning Post” újabb hírt hozott a „fekete kéz” garázdálkodásáról. A hír így hangzott: „Felipe Sottinát, az ismert könyvkereskedőt a múlt éjjel nyílt utcán, álarcos rablók megtámadták, megkötözték és egy készenléthen tartott automobilon megszóktették. Mikor a járó-kelők feljelentése alapján a rendőrség a tett színhelyére érkezett, akkorra már a banditáknak — természetesen — híre hamva sem volt.”

Felipe felesége, kis gyermekével a karján, a rendőrségről az atyjához, az atyjától pedig vissza a rendőrségre futkosott kétségbeesésében. A rendőrség azonban, — mint minden ilyen esetben — csak a sötétségben tapogatózott, sajnálattal nézte a fiatal asszony vergődését és tanácstalanul megvonogatta vállait:

— Megteszünk mindent, amit lehet — így mondogatták, — de nagy elővigyázattal kell eljárunk, mert különben . . .

— Az istenért, inkább ne tegyenek semmit, — könyörgött az asszony, — mert a banditák még megölik az én jó uramat! Tonio vigasztalta leányát, amennyire tőle telhetett, de ő maga is remegett, mert a legrosszabbtól tartott.

Két kinosan eltelt nap után végre Mária megkapta a szokásos levelet, mely szerint Felipe Sottino kihívta a „Fekete kéz” bosszúját és bűnét csak elfolyó vérével engesztelheti ki. Azonban a „Fekete kéz” tagjai jószívű és lovagias emberek, akik csak a legvégső esetben határozhatnak el magukat arra, hogy ilyen szeretetreméltó fiatal asszonyt gyászó özvegygé tegyenek és ez az eset csak akkor állhatna be, ha az érdekeltek a levél keltétől számított nyolcz nap mulva levélborítékban B. H. jelzéssel 10.000 dollárt papírpénzben nem juttatnának Sam Jones nevű szerezsen korcsmáros kezeihez, aki a város északi részén lakik. Természetes, hogy a nemes „Fekete kéz” egyesülete nem fogadná el társának a közönséges szerezcsent és így Sam nincs is a dologba avatva és csak mint egyszerű közvetítő szerepel ez ügyben. Ne feledjék, hogy Felipe Sottino élete forog kockán . . .

Közülbeltül így hangzott a fekete pécsettől ellátott fenyegető levél. Mikor Mária elolvasta, ölébe kapta gyermekét, Luigit és elrohant vele atyjához. A rendőrségre

most nem mert menni, mert az egyenes gyilkosság lett volna férje ellen, mert a fekete kéz banditái nem ismerik a tréfát; ezt Mária nagyon jól tudta.

Tonio elsápadt, mikor a levelet végigolvasta . . . azután dühös lett . . . nagyon dühös . . .

— Ugy kell a könnyelmű ficzkónak! Most egye meg, amit főzött magának! Ugy kell neki, minek verekszik mindenféle csöcselékkel, a gyanus korcsmában!

A vén gabonakereskedő így tombolt még egy jó ideig, amíg Mária és a gyermek zokogása észre nem térítette . . . Ekkor megszólalt a lelkiismerete.

— Nyugodjál meg, gyermekem . . . no . . . nem úgy gondoltam; majd előkerítjük az uradat . . . Te maradj itt egyelőre, amíg én a levéllel a rendőrségre sietek.

Mária belekapaszkodott atyja karjába. — Nem, nem engedem! Apám ha szeretsz, maradj itt, különben holnap már Filipe véres fejét kapjuk cserébe!

De Tonio Leone kérelhetetlen, erélyes ember, akit a női könnyek meg nem indítanak, azért így szólt határozottan:

— Menj be Ricarda nénédhez, gyermekem! Hogy én a rendőrségre megyek, nem okozhat valami különös feltűnést, mert már gyakran jártam ott és Hogg ur, a bűnügyi osztály vezetője, bölcs és elővigyázó ember.

A rendőrségre érve, Tonio azonnal jelentkezett a főnöknél, aki rögtön fogadta. Mikor Hogg ur a levelet elolvasta, egy szót se szólt, hanem mélyen elgondolkozott.

— Ugy-e bár, elfogadja a gazembereket? — kérdezte Tonio lázas izgatottságban.

A főnök élesen végignézte látogatóját: — Mondok magának valamit, Leone ur! Ezzel a levéllel könnyű dolog lenne a banditákat léprecsalni és elfogni. Csak az a kérdés, hogy maga nem sokalja-e majd az árát?

— Az árát? Nem értem!

— Az ár, az ön nevének élete volna! A banda nagyon következetes és kegyetlen, amint már sok esetben be is bizonyította. Mint bűnügyi osztály főnöke, szeretnék magamuak teljes cselekvési szabadságot biztosítani, de mint ember, azt tanácsolom: küldje el nekik a pénzt!

— De a vöm szegény és én . . .

— Ugyan-ugyan, Leone ur! . . . Különben tehet, amit akar . . . Elviheti a levelet, vagy itthaghatja, tetszése szerint, de ha egyszer hivatalosan tudomásul veszem, kötelességem az eljárást megindítani. Ez nem annyira a veje mint inkább a közbiztonság érdekében történik, melynek szükség esetén némi áldozatokat is tartozunk hozni. Természetes, hogy ez esetben is a legnagyobb elővigyázattal járnánk el, azonban . . . Ugy hiszem, megértett? . . . Nos, mire hározza magát?

— Én . . . én . . . — hebegte zavartan Tonio — egyelőre elviszem magammal a levelet.

Mikor Tonio hazaérkezett, ismét kikelt könnyelmű vője ellen, de Mária már nyugod-

tabb volt, mert atyja elbeszélése után megtudta, hogy a rendőrség egyelőre nem tesz olyan lépést, mely Felipe életét veszélyeztethetné. Bucsuzól hevesen megcsókolta atyját.

— Légy nagylelkű és elnéző atyám! Tudom, te is szereted férjemet! Jó éjszakát! A Madonna és minden szentek majd megvilágítják szívedet és eszedet! . . .

A következő napot Tonio nagy nyugtalanságban töltötte el . . . a 10,000 dollár folyton az agyában motoszkált. Az éjjel borzasztó álmai voltak: vejét egy dollárból alakult hegytetőn látta ülni, amint lemészárolt fejét térdein tartotta. Marékka szórta a pénzt apósa felé és mikor a pénz elfogyott, éppen utána akarta dobni véres fejét, mikor Tonio halálra váltan felébredt . . .

Három nappal később megkapta. Mária a fekete kéz második levelét, melylyel reszketve sietett atyjához. A levél így hangzott: „Donna Mária! Férjed már csak négy napig él!”

Egyéb semmi . . . A levélhez egy hajfűrt volt mellékelve, melyben Mária férje hajára ismert.

Mária térdre borult atyja előtt, mikor a levelet ányujtotta, de Tonio magához emelte.

— Gondold meg gyermekem . . . 10,000 dollár nagy pénz és nem dobtatom oda véres veritékkel szerzett vagyonomat a banditák zsákmányául! Légy türelemmel gyermekem . . . a rendőrség majd talál valami módot, hogy Felipet megszabadítsa!

Két nap múlva megérkezett a harmadik levél is; fehér lapon fekete körben kivont tör volt látható . . . közvetlen alatta egy emberi szí és a felirat: „Csütörtökön éjjel 12 órakor!”

Mária atyjának nyujtotta a levelet, azután zokogva egy sarokba vonult . . . a jólelkű Ricarda néni pedig vigasztalagatta.

Tonio felvette kabátját és elindult a takarékpénztárba . . . Onnan Sam Jones

szerecsen korcsmáros keresésére ment, akit rövid kóborlás után meg is talált . . .

Másnap Felipe Settino megjelent hozzátartozói körében. Fáradtnak, kimerültnek, züllöttnek látszott, de komolyabb baja nem esett az átszenvedett ijedelemről. Visszatérte nekire olyan hirtelen elterjedt New-Orleansban, mint a tűzvész. A hírlapok arcképét közölték és mint a nap hőstét magasztalták. A derék apósról sem feledkeztek meg aki ilyen megbecsülhetetlen uagy áldozatot hozott veje megmentéséért. Ez Toniot mélyen megindította, mert mint praktikus kereskedő, azonnal felismerte a nagy reklám óriási értékét; megbocsátott vejének, aki megígérte, hogy ezentul becsületes, munkás életet folytat . . . A derék Tonio még némi segélyösszeget is ajánlott fel vejének, de Felipe szerényen visszautasította.

— Ne szégyenitsen meg kedves apósom! — így szólt megindultan és Tonio hirtelen visszatette zsebébe a felkínált bankjegyeket.

Ugyanazon az estén, mikor a fiatal pár, zajos ünneplések után végre magára maradt, Mária csipőjére tette a kezét és szigorúan rávált az urára:

— Ugy látom, hogy az egy hét alatt derekasan kikorhelykedted magadat győzőrűsleges csínkosársaddal, Pietro Negroval. Most az egyszer megtettem a kedvedért, hogy merényletet intézünk atyám erszénye ellen, de másodsor nem teszem, fogadom a Madonnára! Neked könnyű volt a félre-eső csapszékben cimboráiddal dözsölni, amíg én halálos félelmek között rémitgettem atyámat. Nem, elég volt már a dözsölésből, nyakig vagyok a könnyelműséggel és ha most meg nem tartod az ígéretedet és meg nem javulsz, akkor elmondom mindenkinek valóságot, hogy a leveleket magunk írogattuk és megszegényítetek Pietro pajtásoddal együtt, az egész város előtt! . . .

És Felipe ismét szent esküvel fogadta javulását . . .

ELVEM: „KIS FORGALOM NAGY HASZON.”

Tavaszi ujdonságaim feltűnést keltenek!

Férfi öltönyeim, felöltők és gyermek ruháim kifogástalan szabással a legjobb gyapjuszövetből legújabb divat szerint olcsó szabott árak mellett.

Férfi raglán	20 K-tól 50 K-ig.
Férfi öltöny	16 " 50 "
Fü öltöny	15 " 30 "
Fü felöltő	16 " 30 "
Gyermek kosztüm	6 " 20 "
Gyermek felöltő	9 " 15 "

Nyakkendők, férfi és fü kalap nagy választékban.

Főlvem a gondos és figyelmes kiszolgálás. A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Singer Miksa
Besztercebánya, Bethlen Gábor u. 7.
(Dr. Löwy-féle ház.)

HAVELKA JÓZSEF Besztercebánya

villanyerőre berendezett könyvnyomda, könyv- és hírlapkiadóvállalat, könyv-, papir-,
Telefon 108. zenemű- és írószerkereskedés. Telefon 108.

Nyomatott Havelka József gyorsajtóján, Besztercebányán.